

Od redakcji

Síódmy tom *Linguistica Copernicana* zawiera 15 artykułów i jedną recenzję. Dominują w nim zdecydowanie prace składniowo-semantyczne, a większość z nich jest poświęcona współczesnemu językowi polskiemu. Publikujemy również artykuły dotyczące innych języków indoeuropejskich, m.in. łaciny i greki. Tom zamyka artykuł z zakresu gramatyki języka staroegipskiego. Wśród prac składniowo-semantycznych niemało jest studiów analizujących strukturę znaczeniową wybranych jednostek leksykalnych i grup jednostek. Wszystkie artykuły łączy analiza faktów językowych i refleksja teoretyczno-metodologiczna.

Tom otwiera artykuł Witolda Mańczaka, nestora językoznawstwa indoeuropejskiego i romańskiego. Autor przedstawia argumenty przemawiające za prawdziwością swojej teorii nieregularnego rozwoju fonetycznego spowodowanego frekwencją (powołuje się m.in. na opinię Zbigniewa Szkutnika, profesora matematyki stosowanej) i polemizuje z poglądami językoznawców nieaprobujących Jego teorii, z Andrzejem Bogusławskim i Andrzejem Bańkowskim. W następnym artykule, Zuzanna Topolińska, w wyniku badań paralelizmów i rozbieżności między Słowiańszczyzną północno-zachodnią i południowo-wschodnią (przede wszystkim na materiale języków polskiego i macedońskiego), analizuje kierunki derywacji semantycznej formacji słowotwórczych z centralnym, ogólnosłowiańskim derywatem *osoba*.

Andrzej Bogusławski przedstawia rozważania dotyczące interpretacji tezy 7. Ludwiga Wittgensteina, zamykającej jego „Traktat logiczno-filozoficzny”, z punktu widzenia jej odniesienia do wybranych problemów związanych ze strukturą tematyczno-rematyczną jako wielkością nieredukowalną do jednostek segmentalnych. Piotr Sobotka charakteryzuje program analizy składniowo-semantycznej i funkcjonalno-informacyjnej tekstów dawnych, w szczególności antycznych, a następnie interpretuje dwa rodzaje prolepsy

(składniową i leksykalną) w języku greckim na przykładzie wypowiedzeń pochodzących z *Medei* Eurypidesa i *Ewangelii* według św. Jana. Magdalena Danielewiczowa, na szerszym tle ogólnej charakterystyki sekwencji o postaci *aby*, rozważa problem statusu tego ciągu w pytaniach rozstrzygnięcia (kwestionując m.in. rozpowszechniony sąd o istnieniu jednostki o kształcie *czy aby*) i stawia m.in. hipotezę, iż takie partykułowe *aby* (niezależne od spójnikowego) jest sygnałem wolitywnej ascezy.

Joanna Zaucha omawia centralny dla metodologii semantyki problem uzasadniania tez o analityczności i w świetle definicji analityczności J. Hintikki, S. Kripkego i A. Bogusławskiego wskazuje na pozytywne wyróżniki tej kategorii, obalające argumentację W. V. O. Quine'a, który kwestionował Kantowskie rozróżnienie sądów analitycznych i syntetycznych. Izabela Duraj-Nowosielska bada – na tle klas przysłówkowych modyfikatorów intencjonalności i nieintencjonalności – wpływ akcentu zdaniowego oraz braku akcentu na interpretację semantyczną przysłówków *niechący* i *przypadkiem*, występujących w pozycjach tematycznych i rematycznych wypowiedzenia. Anna Kisiel rozważa sposób funkcjonowania w wypowiedzeniach partykuł kontekstowych dodających typu *na dodatek* (i takich hiponimów, jak np. *na dokładkę*, *na dobitkę*), a następnie analizuje strukturę tematyczno-rematyczną zdań z tymi partykułami.

Małgorzata Górńska charakteryzuje szyk w języku łacińskim na tle rozpowszechnionych zasad typologii porządku linearnego głównych składników zdania, a następnie uznając za neutralny szyk SOV, omawia zależności między pozycją początkową i końcową zdania a jego strukturą tematyczno-rematyczną. Joanna Kościerzyńska, w wyniku analizy kontekstów wyrażenia *_w taki sposób, że_*, z dwoma argumentami nieprzedmiotowymi, uzasadnia tezę o jego bifunkcyjności (jako wskaźnika powierzchniowej relacji *całość – część* i *całość – całość*), odwołując się do opisu struktury tematyczno-rematycznej wypowiedzeń konstytuowanych przez to wyrażenie.

Tomasz Nowak analizuje leksykalne wykładniki pojęcia życia we współczesnym języku polskim, przede wszystkim zaś strukturę semantyczną dwóch czasowników o postaci *żyć*, witalnego i omnitemporalnego, na szerszym tle fenomenologii lingwistycznej (obejmującym również pojęcie istnienia). Emilia Kubicka na tle analizy pojęć granicy, początku i końca w semantyce, leksykografii i filozofii charakteryzuje konteksty użycia słowa *granica* w języku polskim, wyodrębnia jednostki języka o postaci *granice czegoś*

i *granica między czymś a czymś*, i proponuje ich eksplikacje semantyczne. Natalia Żochowska omawia znaczenie, sposób użycia i łączliwość leksykalną przysłowka *mimochodem* (m.in. na tle wyrażenia *przy okazji*), proponując też jego eksplikację semantyczną.

Piotr Sorbet w wyniku analizy licznych przykładów zapożyczeń leksykalnych w obrębie języków indoeuropejskich, zwłaszcza romańskich, uzasadnia konieczność wyróżnienia zapożyczeń leksykalizujących. Krystyna Komorowska bada zmiany, które zaszły w wyniku procesu gramatykalizacji w formie terminatiwu w języku staroegipskim i klasycznym egipskim.

Tom zamyka recenzja Witolda Mańczaka książki Zbigniewa Babika, *Korespondencje akcentowe między słowiańskim i starszymi językami indoeuropejskimi (pierwotne neutra tematyczne). Przyczynki do krytyki akcentologii post-Illicz-Swityczowskiej* (Prace Instytutu Filologii Słowiańskiej UJ 27, Kraków: Wydawnictwo Lexis 2012, s.557).

Szanownym Państwu Recenzentom wydawniczym uprzejmie dziękuję za wnikliwą ocenę artykułów i uwagi krytyczne.

Maciej Grochowski